

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7So/78/2015
Identifikačné číslo spisu: 1014200090
Dátum vydania rozhodnutia: 23.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1014200090.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Ľubici Filovej, v právnej veci navrhovateľa: R., zastúpeného advokátom JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom z Bratislavy, Sibírska 4, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Bratislava, Ul. 29. augusta 8 - 10, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. júna 2015 č. k. 8Sd/8/2014-84, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 30. júna 2015 č. k. 8Sd/8/2014-84 p o t v r d z u j e .

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1.

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom z 30. júna 2015 č. k. 8Sd/8/2014-84 podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) potvrdil rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 30. decembra 2013, 13. mája 2014 a 25. marca 2015. Rozhodnutím z 30. decembra 2013 v spojení so zmenovým rozhodnutím z 13. mája 2014 odporkyňa zamietla žiadosť navrhovateľa o starobný dôchodok ku dňu 13. marec 2011. Rozhodnutím z 25. marca 2015 bol navrhovateľovi priznaný starobný dôchodok od 13. marca 2015.

Z rozhodnutia č. XXX XXX XXXX X zo dňa 30. decembra 2013 vyplýva, že poistenec má nárok na starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1 a 2 zákona o sociálnom poistení, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov, ak tento zákon neustanovuje inak. Vzhľadom na to, že v I. pracovnej kategórii žiadateľ o starobný dôchodok nemá ani jeden deň zamestnania, nárok na starobný dôchodok mu podľa podmienok uvedených v § 65 a § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a podľa ustanovení § 21 ods. 1 a § 174 ods. 1 a 2 zákona č. 100/1988 Zb. mu nevznikol. Nárok na starobný dôchodok ku dňu dovŕšenia 58 rokov (13. marec 2011)

veku navrhovateľovi nevznikol. Tento nárok mu vznikne dovŕšením 62 rokov veku t.j. dňa 13. marca 2015.

Z rozhodnutia č. XXX XXX XXXX X z 13. mája 2015 vyplýva, že žiadosť o starobný dôchodok ku dňu 13. marec 2011 bola zamietnutá, pretože žiadateľ nespĺňa podmienky uvedené v § 65, § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a v § 21 a § 174 zákona o č. 100/1988 Zb. Týmto rozhodnutím odporkyňa zmenila svoje rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 30. decembra 2013 v časti odôvodnenia rozhodnutia.

Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X z 25. marca 2015 odporkyňa priznala starobný dôchodok podľa § 65, § 274 a § 82 zákona o sociálnom poistení od 13. marca 2015, v sume 691,10 eur mesačne. Starobný dôchodok bol priznaný odo dňa dovŕšenia 62 rokov veku navrhovateľa.

Súd prvého stupňa mal preukázané, že odporkyňa zhodnotila dobu v počte dní 9 677 t.j. 26 rokov a 187 dní v II. pracovnej kategórii od 4. júla 1973 do 31. decembra 1999. Krajský súd bol toho názoru, že táto doba poistenia nie je dobou hodnotenou podľa § 130 zákona č. 100/1988 Zb. ako kategória funkcií t.j. služba vojakov z povolania, príslušníkov Policajného zboru a preto nie je možné postupovať v danom prípade podľa § 174 zák. č. 100/1988 Zb. Z obsahu dávkového spisu bolo zrejmé, že navrhovateľ vykonával v uvedenom období zamestnanie zaradené do II. pracovnej kategórie, napriek tomu navrhovateľovi nemožno priznať starobný dôchodok s prihliadnutím na znížený dôchodkový vek. Po preskúmaní rozhodnutí krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutia sú správne a boli vydané v súlade so zákonom.

O náhrade trov konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 O.s.p. a neúspešnému navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

2.

Proti rozsudku krajského súdu podal navrhovateľ odvolanie namietajúc jeho nezákonnosť. Vyslovil presvedčenie, že podľa § 174 ods. 1 písm. e/ zák. č. 100/1988 Zb. sa navrhovateľovi musí dôchodkový vek znížiť za výkon prác spolu 26 rokov a 81 dní zaradených do II. pracovnej kategórie. Nedostatočne bolo hodnotené aj obdobie vojaka vojenskej základnej služby - 212 dní v službe v I. pracovnej kategórii. Naďalej tvrdí, že podmienky nároku na starobný dôchodok splnil 13. marca 2011. Výpočet preferovaných zamestnaní vo vyhláske č. 55/1956 Sb. bol taxatívny a ich rozširovanie extenzívnym výkladom by vo svojich dôsledkoch znamenalo porušenie postupu stanoveného v § 4 vyhlášky. Navrhovateľ je presvedčený o tom, že ustanovenia § 14 ods. 2 písm. f/ a i/ a § 21 ods. 1 písm. c/ a d/ zák. č. 100/1988 Zb. sa vzťahujú na jeho osobu a do II. pracovnej kategórie patrili zamestnania, v ktorých sa vykonávali práce za zvlášť obtiažnych pracovných podmienok, na ktoré mali priamy a negatívny vplyv na zdravie a dĺžku života. Navrhoval, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a tri rozhodnutia odporkyne zrušil a vec vrátil odporkyňi na ďalšie konanie. Podľa § 9 a nas. Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. si uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia spolu v sume 830,74 eur.

3.

Odporkyňa sa k odvolaniu písomne nevyjadřila.

4.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.), odvolanie prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk <. (§ 156 ods. 1 a ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá a § 211 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Podľa § 492 ods. 1, 2 zák. č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

Podľa ustanovení tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Predmetom konania je preskúmanie zákonnosti dvoch rozhodnutí odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok ku dňu 13. marec 2011 podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení z dôvodu, že žiadateľ o starobný dôchodok nespĺnil podmienky pre priznanie tejto dávky vo veku 58 rokov. Predmetom konania je aj preskúmanie rozhodnutia o priznaní starobného dôchodku ku dňu 13. marec 2015, ku dňu dovŕšenia 62 rokov veku podľa § 65 zákona o sociálnom poistení.

Z obsahu spisu vyplýva, že žiadosťou spísanou dňa 16. októbra 2013 navrhovateľ požiadal odporkyňu o starobný dôchodok od 16. októbra 2010. Na strane 1 Prílohy č. 1 k žiadosti o starobný dôchodok uviedol, že od 1. septembra 1970 do 30. júna 1973 pracoval v P. T., od 1. júla 1973 do 3. júla 1973 nepracoval, od 4. júla 1973 do 30. novembra 2012 pracoval u zamestnávateľa J. T.. Ďalej v období od 1. januára 1993 do 28. apríla 1993 bol samostatne zárobkovo činnou osobou bez povinnosti platiť poistné; od 22. októbra 2012 do 14. októbra 2013 bol práceneschopný a od 15. októbra 2013 bol nezamestnaný neevidovaný.

Odvolací súd z Evidenčných listov o dobe zamestnania a zárobku, vystavených zamestnávateľom P. T., závod G., T. na P. ulici zistil, že v dobe zamestnania od 1. septembra 1970 do 30. júna 1973 navrhovateľ (aj ako učeň) nevykonával práce zaradené do I. ani II. pracovnej kategórie. Práce zaradené do II. pracovnej kategórie vykonával u zamestnávateľa J. a.s. T. v období od 4. júla 1973 až do 31. december 1999 najprv ako prevádzkový zámočník neskôr úpravár vody - mechanik.

Medzi účastníkmi konania je sporné posúdenie právneho nároku navrhovateľa na starobný dôchodok ku dňu dovŕšenia 58 rokov veku navrhovateľa.

Podľa § 65 ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnom poistení v znení platnom ku dňu 1. júnu 2013 poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Zákon o sociálnom poistení určuje dôchodkový vek postupom podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 140/2015 Z. z., podľa ktorého nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa zachovávajú. Zachovanie nárokov vyplývajúcich zo zaradenia zamestnania do zvýhodnenej pracovnej kategórie spočíva aj v znížení vekovej podmienky potrebnej pre nárok na starobný dôchodok.

Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

a) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a/ alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach,

b) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/, ak bol z tohto zamestnania prevedený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d/ a e/,

c) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/,
d) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní s rizikom chemickej karcinogenity, v baníctve vykonávanom pod spodnou vrstvou nadložia a na skrývke v povrchových baniach, v ťažbe a pri orpacovaní kameňa, pri mletí a drvení kameňa, krmenca, živca, pri formovaní žiaruvzdorných výrobkov a pri úprave keramických surovín, ak sú pracujúci nadmerne ohrození silikózou, v zamestnaní sklárov dutého skla a v zamestnaní v stokovej sieti v podzemných priestoroch (§ 14 ods. 2 písm. i/ až l/) alebo
e) 60 rokov.

Podľa § 174 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

- a) 56 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 14 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a/, prípadne 9,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 19 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/ alebo 19 rokov v službe I. kategórie funkcií,
- b) 57 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 13 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a/, prípadne 9 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 18 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/ alebo 18 rokov v službe I. kategórie funkcií,
- c) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 12 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a/ prípadne 8 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 16 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/ až h/ alebo 16 rokov v službe I. kategórie funkcií alebo 17,5 roka v službe II. kategórie funkcií, alebo
- d) 59 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 11 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a/, prípadne 7,5 roka, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b/ až l/ alebo 15 rokov v službe I. alebo II. kategórie funkcií.

Podľa § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999.

Odvolací súd mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že odporkyňa v konaní o žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok jednak ku dňu dovŕšenia 58 rokov veku ako aj ku dňu dovŕšenia 62 rokov veku z podkladov založených v jej administratívnom spise správne konštatovala, že v období trvania pracovného pomeru, t.j. v období od 4. júla 1973 až do 31. decembra 1999 navrhovateľ vykonával práce u zamestnávateľa J. a.s. T. najprv ako prevádzkový zámočník neskôr ako úpravár vody - mechanik. Výkon týchto prác zamestnávateľ podľa evidenčných listov dôchodkového zabezpečenia zaradil a evidoval v II. pracovnej kategórii.

Navrhovateľ nikdy nevykonával činnosť zaradenú do I. alebo II. kategórii funkcií. Vykonával práce zaradené do II. všeobecnej pracovnej kategórie.

Krajský súd, zhodne ako správny orgán konštatoval, že žiadateľ o starobný dôchodok získal 26 rokov a 187 dní v II. pracovnej kategórii od 4. júla 1973 do 31. decembra 1999. Uvedená doba tak, ako to správne a v súlade so zákonom vyhodnotil krajský súd, nie je dobou hodnotenou podľa § 130 zákona č. 100/1988 Zb. ako kategória funkcií napríklad v prípade služby vojakov z povolania alebo príslušníkov Policajného zboru Slovenskej republiky.

S takýmto právnym posúdením sa stotožnil aj odvolací súd. Žiadny právny predpis sociálneho zabezpečenia (poistenia) neumožňuje priznať starobný dôchodok v zníženom dôchodkovom veku, ak zamestnávanie bolo vykonávané v II. pracovnej kategórii vo všeobecnom systéme.

Zákonné podmienky na priznanie starobného dôchodku navrhovateľ splnil podľa vyššie citovaného ustanovenia § 65 zákona o sociálnom poistení ku dňu dovŕšenia 62 rokov veku. Prílohou rozhodnutia z 25. marca 2015 je Osobný list dôchodkového poistenia. Obdobie zamestnania od 4. júla 1973 do 31. decembra 1999 bolo podľa rezortného zoznamu zaradené v II. pracovnej kategórii (v období pred 1.

januárom 2000).

Podľa § 274 zákona o sociálnom poistení suma starobného dôchodku poistenca, ktorému sa do 31. decembra 2023 priznávajú nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. alebo II. pracovnej kategórie, nesmie byť nižšia ako suma určená podľa zákona č. 100/1988 Zb., a to vrátane úpravy starobného dôchodku podľa zákona č. 306/2002 Z. z. v znení zákona č. 639/2002 Z. z. a zvýšenia dôchodku podľa zákona č. 222/2003 Z. z.

Z preskúmaného rozhodnutia o priznaní starobného dôchodku od 13. marca 2015, od dovŕšenia 62 rokov veku žiadateľa je zrejmé, že podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003, t.j. podľa zákona č. 100/1988 Zb. vrátane úpravy podľa zákona č. 306/2002 Z. z. a zvýšenia podľa zákona č. 222/2003 Z. z. je suma starobného dôchodku 287,60 eur mesačne. Suma starobného dôchodku vypočítaná podľa zákona o sociálnom poistení je 685,90 eur mesačne, zvýšená o 5,20 eur mesačne t.j. o pevnú sumu zvýšenia starobného dôchodku ustanovenú v §1 písm. a/ opatrenia Ministerstva práve, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 295/2014 Z.z. Navrhovateľovi tak patrí starobný dôchodok v sume 691,10 eur mesačne od 13. marca 2015.

Vzhľadom na uvedené dôvody, odvolací súd napadnutý rozsudok prvostupňového súdu ako vecne správny podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 a s § 219 ods. 1, 2 OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 250k ods. 1, § 246c ods. 1, § 224 ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP a § 492 ods. 1, 2 SSP, lebo navrhovateľ nebol v konaní úspešný a odporkyni náhrada trov konania zo zákona nepatrí.

Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.